

KURSPLAN

Samhällsvetenskapens grunder, 30 högskolepoäng

Introduction to Social Sciences, 30 credits

Kurskod:	LSVG14	Utbildningsnivå:	Grundnivå
Fastställd av:	Utbildningsledare 2014-04-22	Utbildningsområde:	Samhällsvetenskapliga området
Gäller fr.o.m.:	Hösten 2014	Ämnesgrupp:	SH1
Version:	1	Fördjupning:	G1N
Diarienummer:	HLK 2015/155-313		

Lärandemål

Efter avslutad kurs förväntas studenterna

- kunna leda, bedöma och dokumentera elevers arbete inom historie-, geografi- religions- och samhällskunskapsämnet i grundskolans tidigare år och möta alla elever efter förutsättningar och behov
- ha kunskap om historiens kronologiska grunddrag och sammanhängande förlopp, såväl i allmänt, nordiskt som svenskt historiskt perspektiv
- ha insikt i geografins centrala frågeställningar: hur rummet -space and place - förändras under inverkan av naturliga och samhällsprocesser
- ha insikt i världsreligionernas, speciellt kristendomens grunddrag utifrån ett lokalt och globalt perspektiv
- ha förvärvat grundläggande kunskaper om centrala samhällsfrågor ur olika samhällsvetenskapliga perspektiv
- ha förståelse för so-ämnenas betydelse för den enskildes och kollektivets identitetsbildning
- ha insikt i och förståelse för hur verkligheten kan åskådliggöras utifrån ett historisk, geografisk, religionsvetenskapligt och samhällsvetenskapligt perspektiv, inbegripet dessa insikters undervisningsmetodiska konsekvenser.

Innehåll

Kursen syftar till att utveckla grundläggande kunskaper och färdigheter för undervisning i samhällsorienterande ämnen i grundskolans tidigare år. Härmed avses ämneskunskaper och färdigheter som inbegriper ett reflekterande arbetssätt i såväl undervisning som i planering och utvärdering av undervisning. Kursen innehåller ett antal teman som sammantaget skall ge studenten en realistisk och positiv bild av möjligheterna till ämnesundervisning aserad på ämnesintegrerande perspektiv. Detta sker inom ramen för fyra översiktliga delkurser om 7,5 hp, en för vart och ett av ämnena historia, geografi, religionsvetenskap och samhällskunskap. Kursen syftar också till att ge studenterna förståelse för so-ämnenas betydelse för identitetsbildning och omvärldsuppfattning. Didaktiken är integrerad i ämnesundervisningen och en särskilt individuell didaktisk uppgift spänner över samtliga fyra delkurser.

Geografi, 7,5 hp

Geography, 7.5 credits

Lärandemål

Kunskap och förståelse

Efter avslutad delkurs förväntas studenterna:

- visa kunskap om centrala begrepp, teorier, metoder och frågeställningar i geografiämnet
- visa grundläggande kunskap om jordens uppbyggnad och jordytans föränderlighet genom endogena och exogena processer
- visa kunskap om grunderna för samhällets försörjning utifrån natur- och kulturförutsättningar inom perspektivet hållbar utveckling
- visa grundläggande kunskaper om kartan dess uppbyggnad och geografiska informationssystem (GIS), samt webbaserade IKT hjälpmedel
- visa kunskap om grundläggande geografiska metoder och arbetsformer samt förmåga att välja utifrån ämnet och undervisningssituationen

Färdigheter och förmåga

Efter avslutad delkurs förväntas studenterna:

- visa förmåga att kommunicera och reflektera ur ett geografiskt perspektiv och med koppling till geografiska begrepp kring aktuella samhällsfrågor
- visa förmåga att anlägga ett ämnesdidaktiskt perspektiv på lärande om geografiska perspektiv och begrepp
- ha utvecklat insikt i frågor om hållbar utveckling med fokus på naturresurser
- ha grundläggande mineral- och bergartskänning
- ha utvecklat förmågan att läsa landskap ur naturgeografiskt perspektiv
- ha förvärvat färdigheter om geografiämnets didaktik, särskilt utomhusdidaktik
- ha utvecklat färdigheter i att använda IKT i lärandesituationen

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Efter avslutad delkurs förväntas studenterna:

- visa förmåga att urskilja och bedöma vetenskapliga förhållningssätt inom olika geografiska ämnes-teoretiska perspektiv och metoder
- visa förmåga och förhållningssätt till vardagslivet och närmiljön som grund för lärande och identitetsbildning i skolan och i samhället
- kunna leda, bedöma och dokumentera elevers arbete inom geografiämnet i grundskolan och möta alla elever efter förutsättningar och behov
- kunna värdera de naturgeografiska förutsättningarna ur perspektivet hållbar utveckling

Innehåll

- Introduktion till grundläggande geografiska begrepp, processer och frågeställningar inom geografi
- Ämnets framväxt, samt dess roll inom utbildning och forskning.
- Jordens uppbyggnad samt hur jordytan formas av endogena och exogena processer
- Hur människans aktiviteter påverkar naturlandskapet, ur ett hållbarhetsperspektiv, och hur de

- naturliga förutsättningarna påverkar kulturlandskapet och samhällets förutsättningar
- Kartans uppbyggnad och geografiska informationssystem (GIS).
  - Grundläggande färdigheter i utomhusdidaktik för att kunna leda, bedöma och dokumentera elevers arbete inom geografiämnet i grundskolan årskurs 4-6 år.

Examination

Kursen examineras genom:

- en individuell skriftlig hemtentamen
- en grupprapport om en fallstudie
- praktiska obligatoriska övningar i kartografi och naturgeografi.

Som betyg används något av uttrycken Väl godkänd, Godkänd eller Underkänd

För betyget Godkänd krävs godkänt på samtliga uppgifter. För betyget Väl Godkänt krävs Väl Godkänt på skriftlig hemtentamen samt på didaktisk fältuppgift.

Historia, 7,5 hp

History, 7,5 credits

Lärandemål

Kunskap och förståelse

Efter avslutad kurs förväntas studenterna

- ha utvecklat förståelse för grundläggande fakta inom ämnesområdet
- ha utvecklat förståelse för centrala begrepp inom ämnesområdet
- ha utvecklat kunskap om hur Sverige och Norden har vuxit fram
- ha utvecklat kunskap om och förståelse för hur Sverige och Norden globalt är en del av Europa

Färdighet och förmåga

Efter avslutad kurs förväntas studenterna

- ha utvecklat historiedidaktiska redskap för att på ett fullgott sätt bedriva elevundervisning
- visa förmåga att utifrån ett ämnesdidaktiskt perspektiv anpassa, förmedla, åskådliggöra ämnesstoff i historieämnet i grundskolans årskurs 4-6

Värderingsförmåga och förhållningsätt

Efter avslutad kurs förväntas studenterna

- kunna förklara den historiska utvecklingen i så väl Sverige, Norden som övergripande utvecklingslinjer i Europa och globalt

Innehåll

- Grundläggande översikt av historiens milstolpar där utgångspunkten är den svenska, nordiska och europeiska förändringen.
- Förändrings processen behandlas parallellt utifrån ett globalt perspektivet.
- Såväl förändringsprocessen som de didaktiska inslagen utgörs av examinationer i närområdet med koppling till historieundervisningen i grundskolans årskurs 4-6.

Examination och betyg

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl Godkänd.

Individuell skriftlig salstentamen

Redovisningar i seminarieform

Didaktiska fältuppgifter med muntlig och skriftlig reflektion

För betyget Godkänd krävs godkänt på samtliga uppgifter. För betyget Väl Godkänt krävs Väl Godkänt på Didaktisk fältuppgift samt skriftlig salstenta.

Religionsvetenskap, 7,5 hp

Religious studies, 7.5 credits

Lärandemål

Kunskap och förståelse

Efter avslutad delkurs förväntas studenterna

- ha utvecklat förståelse för centrala begrepp inom ämnesområdet
- kunna redogöra för centrala tankegångar bakom levnadsregler, ritualer, berättelser, estetiska uttryck samt heliga platser och rum inom världsreligionerna
- kunna redogöra för kristendomens roll i det svenska samhället förr och nu samt kyrkoårets betydelse för högtider och kulturarv i Sverige och i andra delar av världen
- visa förståelse för frågor som berör barns identitet och livsfrågor
- kunna redogöra för centrala etiska begrepp och moraliska frågor relaterade till barns identitetsskapande
- ha förvärvat kunskaper om religionskunskapsämnets didaktik

Färdighet och förmåga

Efter avslutad delkurs förväntas studenterna

- visa förmåga att utifrån ett ämnesdidaktiskt perspektiv gestalta och anpassa ämnesstoff i religionskunskapsämnet i grundskolans årskurs 4-6
- visa förmåga att använda samtal, IKT samt estetiska uttryck som redskap i elevernas identitetsutveckling

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- visa förståelse för hur religiösa traditioner uttrycks i samhället och hur de påverkar elever i skolan

Innehåll

- En introduktion i centrala tankegångar bakom levnadsregler, ritualer, berättelser, estetiska uttryck samt heliga platser och rum inom världsreligionerna buddhism, hinduism, islam, judendom och kristendom.
- Diskussion och problematisering av centrala religionsvetenskapliga begrepp som "religion" och "livsåskådning".
- Kyrkans betydelse och ställning i det svenska samhället förr och nu samt kyrkoårets betydelse för högtider och kulturarv i Sverige och i andra delar av världen.
- Centrala etiska begrepp och moraliska frågor relaterade till barns identitet och till frågor om jämställdhet, sexualitet och utanförskap.
- Didaktiska frågor om undervisning och lärande i en mångkulturell miljö samt samtalet som redskap i elevernas identitetsutveckling.

Examination och betyg

Kursen examineras genom seminariedeltagande, genom en skriftlig tentamensuppgift samt genom didaktiska fältuppgifter med skriftlig reflektion. Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

För betyget Väl Godkänt krävs Väl Godkänt på såväl skriftlig tentamen som didaktisk fältuppgift.

Samhällskunskap, 7,5 hp

Civics, 7.5 credits

Lärandemål*Kunskap och förståelse*

Efter avslutad kurs förväntas studenterna

- ha utvecklat förståelse för centrala begrepp och teman inom ämnesområdet
- ha utvecklat grundläggande kunskaper om demokratin som idé och bärande princip i samhället
- ha översiktlig kunskap om det moderna svenska samhällets uppbyggnad
- ha förvärvat kunskaper om samhällskunskapsämnet didaktik

Färdighet och förmåga

Efter avslutad kurs förväntas studenterna

- visa förmåga att utifrån ett ämnesdidaktiskt perspektiv gestalta och anpassa ämnesstoff i samhällskunskapsämnet i grundskolans årskurs 4-6

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Efter avslutad kurs förväntas studenterna

- kunna kritiskt analysera och ta ställning till olika samhällsförhållanden

Innehåll

- En elementär översikt av det moderna svenska samhällets uppbyggnad.
- Grundläggande kunskaper om demokrati som idé och bärande princip i det svenska samhället innefattande mänskliga rättigheter, jämställdhet och nationella minoriteters rättigheter.
- Kritisk analys av samhällsförhållanden i såväl Sverige som andra länder med användande av källkritiska principer.
- Samhällskunskapsundervisningens innehåll och metod i grundskolans årkurs 4-6.

Examination och betyg

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Examinationen sker genom:

Litteratur som redovisas i seminarieform

Didaktisk fältuppgift med skriftlig reflektion

Individuell skriftlig salstenta

För betyget Godkänd krävs godkänt på samtliga uppgifter. För betyget Väl Godkänt krävs Väl Godkänt på Didaktisk fältuppgift samt skriftlig salstenta.

Undervisningsformer

Se delkursernas beskrivningar

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet.

Examination och betyg

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Olika delkurser har olika examinationsformer. Utöver dessa utgör grunder för examination aktivt deltagande vid seminarier samt en individuell didaktisk uppgift. Som betyg används i delkurserna betygsgraderna Väl godkänd, Godkänd respektive Underkänd. För att erhålla betyget Väl godkänd på hela kursen krävs betyget Väl godkänd på den individuella didaktiska uppgiften och Väl godkänd på minst två av delkurserna.

Poängregistrering av examinationen för kursen sker enligt följande system:

Examinationsmoment	Omfattning	Betyg
Historia	7,5 hp	U/G/VG
Samhällskunskap	7,5 hp	U/G/VG
Religionsvetenskap	7,5 hp	U/G/VG
Geografi	7,5 hp	U/G/VG

Kursvärdering

Kursvärdering sker fortlöpande under kursens gång samt skriftligt vid kursens slut.

Kurslitteratur

Obligatorisk litteratur

Historia, 7,5 hp

Atlas i historien (1993). Stockholm. Almqvist & Wiksell (lånas vid SAV-sektionen), 60 s

Larsson, Hans Albin (2012). *Att undervisa i historia. Tusen och ett sätt att inspirera sina elever*. Lund. Studentlitteratur. 232 s.

Sandberg, Robert m.fl. (2012). *EPOS: historia. För Gymnasieskolan kurs A och B*. Stockholm. Liber 550 s.

Skolverket (2012) *Få syn på språk- och kunskapsutvecklingen alla skolformer, verksamheter och ämnen* Stockholm. 30 s.

Skolverket (2011) *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011* Stockholm: Fritzes förlag (Valda delar), 20 s

Skolverket (2011) *Allmänna råd för planering och genomförande av undervisning*, Stockholm: Fritzes förlag, 44 s

Skolverket (2011) *Kommentarmaterial till kursplanen i historia* Stockholm: Fritzes förlag, 39 s

Tillkommer litteratur i kompendieform och annat material, ca 100 s.

Samhällskunskap, 7,5 hp

Goldberg, Ted (red) (2010) *Samhällsproblem*. Lund: Studentlitteratur (valda delar) 100 s

Palmqvist, Christer & Widberg, Hans Kristian (2012) *Millennium 1* Stockholm: Sanoma utbildning

Petersson, Olof (2007). *Svensk politik* Stockholm: Norstedts Juridik AB Upplaga 7 Valda delar, 150 s

Skolverket (2011) *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011* Stockholm: Fritzes förlag (Valda delar), 20 s

Skolverket (2011) *Allmänna råd för planering och genomförande av undervisning* Stockholm: Fritzes förlag, 44 s

Skolverket (2011) *Kommentarmaterial till kursplanen i samhällskunskap* Stockholm: Fritzes förlag, 39 s

Kompendium (tillhandahålles av HLK), 100 s

Valfri aktuell debattbok, ca 300 s

Religionsvetenskap, 7,5 hp

Andersson, Daniel & Åke Sander (red.) (2009) *Det mångreligiösa Sverige. Ett landskap i förändring* Lund: Studentlitteratur.

Irisdotter, S. m.fl. (2009) *Etik i professionellt lärarskap*. Malmö: Gleerups.

Lahdenperä, Pirjo & Hans Lorentz (red.) (2010) *Möten i mångfaldens skola*. Lund: Studentlitteratur.

Skolverket (2011) *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011* Stockholm: Fritzes förlag (Valda delar), 20 s

Skolverket (2011) *Allmänna råd för planering och genomförande av undervisning* Stockholm: Fritzes förlag, 44 s

Skolverket (2011) *Kommentarmaterial till kursplanen i religionskunskap* Stockholm: Fritzes förlag, 39 s

Geografi, 7,5 hp

Obligatorisk litteratur

Sanderth, Ingrid, Werner, Margit, Båth, Sten (2009) *Plats, identitet, lärande. Närområdesstudier i skolan* . Lund: Studentlitteratur, 150 s

Skolverket (2011) *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011* Stockholm: Fritzes förlag, (Valda delar), 20 s

Skolverket (2011) *Allmänna råd för planering och genomförande av undervisning* Stockholm: Fritzes förlag, 44 s

Skolverket (2011) *Kommentarmaterial till kursplanen i geografi* Stockholm: Fritzes förlag, 39 s

Waugh, David (2009) *Geography. An Integrated Approach*. London: Nelson (Valda delar)

Tillkommer litteratur i kompendieform och annat material, ca 100 s

Referenslitteratur

Perhans, Karl-Erik (2005) *Våra vanligaste stenar i urval. Sveriges berggrund: ett geologiskt – geografiskt studiematerial om mineral och bergarter*. Sollentuna: Geo läromedel, 55 s

Perhans, Karl-Erik (2002) *Istidens landskap. Jordarter och terrängformer*. Sollentuna: Geo läromedel, 75 s

Perhans, Karl-Erik (2003) *Endogena processer och landformer*. Sollentuna: Geo läromedel, 83 s

Perhans, Karl-Erik (2004) *Exogena processer och landformer* Sollentuna: Geo läromedel, 82 s

Långström, Sture & Viklund, Ulf (2010) *Metoder-undervisning och framträdande* Lund: Studentlitteratur, 194 s

För samtliga delkurser tillkommer:

Franck, Olof (2013) *Samhällsämnenas didaktik årskurs 4-6* Lund: Studentlitteratur, 152 s

Jönsson, Anders och Odenstad, Christina (2014) *Bedömning i SO: För grundskolan* Malmö: Gleerups, 185 s

Sanderoth, Ingrid, Werner, Margit, Båth, Sten (2009) *Plats, identitet, lärande. Närområdesstudier i skolan* Lund: Studentlitteratur, 150 s